

יעדים התפתחותיים של למידה רגשית-חברתית (SEL)
והמלצות לפעולות לקידום
בגיל בית ספר יסודי (6-12 שנים)

אוגוסט 2022

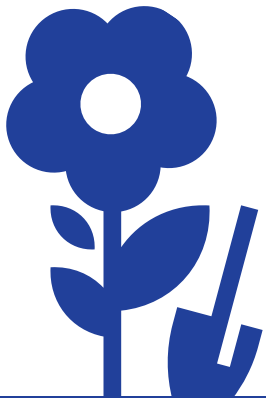
*המסמך שלהלן כתוב בלשון נקבה ובלשון זכר לסירוגין כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית
**ניתן לסרוק את הקוד משמאל לצפייה בחומרים נלווים

- מה כל ילד וילדה אמור/אמורה לדעת ולעשות מבחינה רגשית וחברתית בכל גיל?
- אילו פעולות כדאי לעשות על מנת לקדם מיומנויות רגשיות-חברתיות?
- אילו הטיות מגדריות עשויות להיות בהתייחסות למיומנויות רגשיות-חברתיות וכיצד ניתן לקדם שוויון הזדמנויות מגדרי?
- כיצד התפקוד הרגשי-חברתי מתבטא בחינוך המיוחד?
- כיצד ניתן להעריך התקדמות בלמידה רגשית חברתית בהתאם לגיל ולשלב ההתפתחותי?

עם שאלות אלה יצא לדרך המהלך לפיתוח יעדים התפתחותיים (סטנדרטים) של למידה רגשית-חברתית בתל אביב-יפו, ביוזמה של ראש מנהל חינוך בעיר- גב' שירלי רימון ברכה וד"ר דפנה קופלמן רובין - ראש SEL.IL בבית הספר לפסיכולוגיה באוניברסיטת רייכמן.

מהלך הפיתוח התקיים בשותפות מלאה של אגפי החינוך בעיר ונציגות משרד החינוך בהובלתה של ד"ר איריס חזקיה ברד- מנהלת פיתוח בכירה במרכז SEL.IL באוניברסיטת רייכמן, ובליווי של פרופ' מארק גרינברג מומחה בתחום למידה רגשית-חברתית וממייסדי ארגון CASEL.

תודות

תודתנו נתונה לשותפות והשותפים, שתרמו מזמנם ומתבונתם, קראו בקפידה את היעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית והתאימו את ההיגדים לעיר תל אביב-יפו.

- עידית גלבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד
 - רותי אנזל - מנהלת אגף בתי ספר על-יסודיים וצוות עיר בתי ספר על-יסודיים
 - לאה זיידה - מנהלת אגף בתי ספר יסודיים וצוות עיר בתי ספר יסודיים
 - ענת לידור - מנהלת אגף הגיל הרך
 - רותם אילן - מנהלת מחלקת לידה עד שלוש שנים וצוות המחלקה
 - רעות מלטר - מנהלת מחלקת גני ילדים וצוות עיר גני ילדים
 - מעין פסטרנק - מנהלת פרויקטים במנהל חינוך בעיריית תל אביב-יפו
 - חסי רן - מנהלת פסג"ה תל אביב-יפו
 - דורית טל - מנהלת שפ"ח תל אביב-יפו, ד"ר מיכל אורגלר ועפרה אלרועי סגניות מנהלת השפ"ח והפסיכולוגיות החינוכיות: מיכל חרל"פ קציר, ד"ר קרני גיגי, רות פורן ואפרת רבין
 - פנינה אמסטרדמר וחגיית גולדשטיין-המפקחות על הייעוץ החינוכי בתל אביב-יפו והיעוצות החינוכיות מובילות SEL בעיר: אמינה אבו-סריס, גלי אורן, סנה אלדוח, שולמית אנגלהרט, ורדינה ברוקנר, טל דוידוף באום, חני וולף, יעל יונה, נעמה יפה דדוש, ד"ר מיכל ישעיהו, גלי כהן ברזילי, שירה פרץ, יונית סטריק, אירית פליישר, טל רולניק-ארבל, ואסתי שוורץ
 - צוות של מומחי ומומחיות גיל לידה עד שלוש שנים שהוקם באופן ייחודי לצורך פיתוח היעדים ההתפתחותיים בגיל זה: נגה וויס-מנהלת תחום פרט במחלקת לידה עד שלוש האגף לקידום הגיל הרך בעיריית תל אביב-יפו, מיכל חרל"פ קציר-רכזת הגיל הרך בשפ"ח תל אביב-יפו, אמאל טאטור-מנהלת המרכז הטיפולי ע"ש הירש ביפו, דניאלה שחר-מנהלת תחום משפחתונים במחלקת לידה עד שלוש האגף לקידום הגיל הרך בעיריית תל אביב-יפו, אחינועם חנניה וצחי חנניה-מנהלי ובעלי גן ילדי הטבע הדמוקרטי בתל אביב, רחל סרור - מנהלת מחלקת הדרכה בויצ"ו, נורית ינקלביץ - מנהלת קהילה במחלקת לידה עד שלוש האגף לקידום הגיל הרך בעיריית תל אביב-יפו, שני פרידמן-מנהלת מרכזי הורים-ילדים בטיפות החלב בתל אביב-יפו ומיה לן - מנהלת מרכז חינוך פרוגרסיבי "WONDER SCHOOL" ופעילה בעמותה לקידום מצוינות בחינוך
- מנהלות אשכולות גנים וגננות מובילות בתל אביב-יפו: דפנה הריס, אמאני דלק, סיגל ניזרד, עשירה כהן וקרנית כהן-פרנקה והגננות: אורטל ארחה, אלישבע ארצי, עביר בלביסי, נדא אגבריה, רוזה לוי, חני בן נון כהן, אסתי זוהר, שיר חג'בי, חוה כהן, לימור כהן סלומון, הילה כליף, ליאת כסיף, סיון לוי, עדי נמני, חן סרטורי, שי לי עג'מי ושרית רחמים
 - אורית חפץ סגנית מנהלת האגף לחינוך מיוחד וסגניות בתי הספר לחינוך המיוחד בעיר: ורד זהר, שרית קרני, יוליה לרין, לילך זהבי, ורד אלימלך, נעמה שבס, סיון מגנזי, עופרי לוי חנובויץ, מיכל גרא ישראלי, רינת רחמים בנימיני, קרן ימין דרעי, ענת טבק ברזילי, רחלי ברק וייס, תרצה יודלביץ, עינת אסף, נאווה זהבי, דקלה כובני, שמוליק מטלון, רביד וקסלבאום ושרון לוין
 - ד"ר הדס ברודי שרודר - מנהלת מהלך 'פורצי דרך' מטעם מכון ברנקו וייס וצוות מנחי 'פורצי דרך': ניר רווה, גלי אור חיימוביץ, אילנית פינטו דרור, אמיר דוד, דפנה ברעם ורחלי כרמון
 - יעל בויים-פיין - ראש המרכז הישראלי לשוויון מגדרי בחינוך
 - צוות מרכז SEL-IL - ד"ר נטע שגיא, אפרת דביר, ד"ר אינה כץ, ענת זמירה, עדי שטרול, סאוסן מסאלחה, ד"ר עינת קליידר-טסלר, נועה וייס-קליימן, נוי שטיין, היידי גלייט, יעל שפרן ורוני למל
 - ד"ר חגי קופרמינץ - ייעוץ סטטיסטי
 - פרופ' מארק גרינברג ולינדה דאנסנברי מארגון CASEL - ליווי מקצועי
- גיבוש היעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית חברתית והעשייה המשמעותית בתחום זה בעיר תל אביב-יפו, התקיימו בזכות שיתוף פעולה פורה זה.**

הקדמה

למידה רגשית-חברתית (SEL) מוגדרת על פי ארגון CASEL [1] כהליך אשר באמצעותו רוכשים ומשתמשים בידע, בעמדות ובמיומנויות על מנת להתמודד עם אתגרי היום יום. תהליך למידה זה מקדם את התפתחותו של אדם סקרן, בעל יכולת להבין את רגשותיו ואת רגשות אחרים, להפגין וויסות רגשי והתנהגותי, לקיים אינטראקציות חיוביות עם אחרים, לפעול מתוך מוטיבציה פנימית, לגלות גמישות מחשבתית ויכולת התמדה ולקבל החלטות אחראיות.

למידה רגשית-חברתית מקבלת הדגשים שונים בהתאם למשימה ההתפתחותית בשכבות גיל שונות [2][3] והיא משמעותית ויעילה כאשר היא מותאמת לגיל ולתרבות [4]. בהתאם לזאת, הוגדרה מסגרת מושגית של למידה רגשית-חברתית המקובלת על נציגות מערכת החינוך בתל אביב-יפו (ראו עמ' 6) ופותחו יעדים התפתחותיים (סטנדרטים) של למידה רגשית-חברתית המותאמים לגוניה התרבותיים של העיר תל אביב-יפו ולשכבות הגיל השונות מגיל לידה עד 18 שנים. ראו המסמך המקיף של היעדים ההתפתחותיים בכל שכבות הגיל באמצעות ה-QR שנמצא בעמוד השער.

[1] <https://casel.org/fundamentals-of-sel/>

[2] https://drive.google.com/file/d/141Z2aozUe-ECLrUpE9I_3w39DNu2D6n9/view קופלמן-רובין, 2022

[3] Denham, S. A. (2018). Keeping SEL developmental: The importance of a developmental lens for fostering and assessing SEL competencies. *Measuring SEL*. Retrieved November, 20, 2018.

[4] Dusenbury, L., Yoder, N., Dermody, C., & Weissberg, R. P. (2020). An examination of K-12 SEL learning competencies/standards in 18 states. Pridobljeno: <https://casel.org/wp-content/uploads/2020/03/CSI-Frameworks.pdf>.

במהלך שנות הלימודים תשפ"א ותשפ"ב המסגרת מושגית של SEL שפותחה בתל אביב-יפו יושמה במספר בתי ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתים, דוברי עברית וערבית, באזורים גיאוגרפיים שונים של העיר. במסגרת מהלך זה, צוותי בתי הספר היסודיים: ארזים, בית צורי והבעל שם טוב וצוותי בתי הספר העל יסודיים: אג'אל, סינגאלובסקי, ראשית בנות ותיכון חדש פיתחו מספר מודלים לשימוש במיומנויות וביעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית. מודלים אלה פותחו בהובלתם של מנחי 'פורצי דרך' מטעם מכון ברנקו וייס, והם כוללים ייצוג התפתחותי של למידה רגשית-חברתית בגיליון ההערכה ושילובה בפדגוגיה ובסדירות הבית ספריות. ראו פירוט המודלים השונים ודוגמאות לשימוש ביעדים ההתפתחותיים בהקשר הבית ספרי ב-QR שנמצא בשער המסמך.

כמו כן, בשנתיים האחרונות היעדים ההתפתחותיים יושמו בגני ילדים נבחרים דוברי ערבית ועברית באזורים גיאוגרפיים שונים עיר - בגן אנדרומדה, גן הדייג, גן חופים, גן נור הדו-לשוני, גן סלע וגן תורקיז ביפו, בגנים הר יונתן והר חרמון בדרום מזרח העיר, באשכול הגנים הטירה ובאשכול הגנים נופי ים. במסגרת יישום זה נעשה שימוש במיפוי של מיומנויות רגשיות-חברתיות בכל גן, והיעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית קודמו בקרב ילדי וילדות גנים אלה באמצעות תכנית א.י.ל. (אני יכול/יכולה להצליח), ראו דוגמה לתכנית א.י.ל באמצעות ה-QR קוד שנמצא בשער המסמך.

נוסף על כך, באופן פורץ דרך וייחודי בעולם, היעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית הותאמו לאפיונים השונים של החינוך המיוחד בעיר (אוטיזם, לקויות למידה, לקויות שמיעה, מוגבלות שכלית, מוגבלות מוטורית, בעיות התנהגותיות-רגשיות ולקויות נפשיות). בהתאם ליעדים התפתחותיים ייחודיים אלה הוגדרו יישומים שלהם במגוון הקשרים בחינוך המיוחד, כגון: בתוכנית העבודה השנתית, בתוכנית הלימודים האישית, במבני התקשורת בין חברות הצוות ועם ההורים וכדו'. ראו פירוט של היעדים התפתחותיים של למידה רגשית-חברתית באפיונים השונים של החינוך המיוחד ב-QR קוד שנמצא בשער המסמך.

מבוא

הסבר על היעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית

המסמך שלהלן משקף את החלק המתייחס לגיל 6 עד 12 שנים (בית ספר יסודי), מתוך המסמך הרחב של יעדים התפתחותיים של למידה רגשית-חברתית מלידה עד גיל 18, על פי המסגרת המושגית שפותחה בתל אביב יפו בהובלת מרכז SEL.IL באוניברסיטת רייכמן (ראו פירוט היעדים ההתפתחותיים בשכבות הגיל השונות באמצעות ה-QR קוד בעמוד השער).

מסגרת מושגית זו כוללת שלושה אשכולות עיקריים של מיומנויות: מיומנויות תוך אישיות, מיומנויות בין אישיות ומיומנויות קבלת החלטות ו-13 מיומנויות בשלושת אשכולות אלה (ראו תרשים בעמ' 6). 13 המיומנויות תקפות לכל שכבות הגיל בכל המסגרות החינוכיות בעיר- מלידה עד גיל 18, הן בחינוך הרגיל והן בחינוך המיוחד. היעדים ההתפתחותיים (סטנדרטים), המפורטים במסמך שלהלן, מתארים את המצופה מילדים וילדות בכל אחת מ-13 המיומנויות במסגרת המושגית של למידה רגשית-חברתית, באופן מובחן וספציפי לגיל בית הספר היסודי בהתאמה למגוון התרבותי בעיר בתל אביב-יפו.

היעדים ההתפתחותיים של למידה רגשית-חברתית מוגדרים במקבץ של שלוש שנים (גיל 6-9 ו-9-12). הגדרה מקבצית זו נעשתה על מנת לאפשר התבוננות גמישה על התפתחות רגשית-חברתית שאינה צמודה בהכרח לגיל הכרונולוגי. בהמשך לדברים אלה, יודגש ההיבט של למידה במושג 'למידה רגשית-חברתית' ותצוין הזכות של כל ילד וילדה ללמוד ולהתפתח בהתאם למצופה בשכבת הגיל שלו.ה.

עוד יודגש כי היעדים ההתפתחותיים המוצגים במסמך זה אינם בשום אופן מדד אבחוני, אלא משמשים ככלי חינוכי לפיתוח וקידום למידה רגשית-חברתית מותאמת גיל. לאור דברים אלה, מובלט תפקידה של הדמות החינוכית בזימון אפשרויות שונות להתנסות ותרגול המיומנות, על מנת להתקדם בביסוס היעד ההתפתחותי של למידה רגשית-חברתית. בהתאם לזאת, מפורטות המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות בכל שכבת גיל.

תפקיד הדמות החינוכית בתהליך הלמידה הרגשית-חברתית (SEL)

במסמך זה מפורטות המלצות לפעולות לקידום המיומנויות השונות. עם זאת, חשוב לזכור שהמנגינה בה נאמרת ההתייחסות (הטון בו נאמרים הדברים) ושפת הגוף של הדמות החינוכית חשובות לא פחות מהתוכן של הפעולה. על כן, נעשה מאמץ לשקף את האווירה של ההתייחסות לילדים וילדות, תוך ציון הנחיות כגון: בטון לא שיפוטי, בשפת גוף נינוחה וכדו'. התייחסות זו הינה מהותית ויש לה משמעות רבה בתהליך הלמידה הרגשית-חברתית.

לא פחות חשוב בהקשר זה הוא ה'מודלינג' (ההדגמה האישית) של המיומנויות הרגשיות-חברתיות על ידי הדמויות החינוכיות. לדוגמה, על מנת לקדם את המיומנות של ניהול רגשות והתנהגות, חשוב שהדמות החינוכית תפגין בעצמה יכולת של ניהול רגשות והתייחסות מתונה לכלל הילדים והילדות, ההורים והצוות גם בעיתות כעס או תסכול. כך גם לגבי יתר המיומנויות בתהליך הלמידה הרגשית-חברתית.

פרספקטיבה מגדרית לגבי למידה רגשית-חברתית (יעל בויים-פיין ראש המרכז הישראלי לשוויון מגדרי בחינוך).

למרות השינוי הגדול שמתחולל בימינו בכל הקשור לציפיות מגדריות, תפיסות לגבי התפקידים המגדריים ממשיכות להשפיע מגיל צעיר על בנים ובנות. יתרה מזאת, בעוד שישנה הסכמה רחבה בדבר תפקידה של מערכת החינוך כמנוע למוביליות חברתית ולצמצום אי השוויון באופן כללי, בפועל מחקרים רבים מצביעים על כך שמערכת החינוך משקפת ומשמרת את אי השוויון המגדרי החברתי הכללי [1] [2] [3]. כך, תלמידות אמנם מגיעות להישגים גבוהים יותר בתחומים רבים, ולשיעור זכאות גבוה יותר לתעודת בגרות, אך הן משתתפות פחות בשיעורים [4] [5] ותחושת המסוגלות שלהן נמוכה יותר [6]. הטיות מגדריות משפיעות גם על התלמידים הבנים, אשר מגיעים להישגים נמוכים יותר בתחום הקריאה, יחסם אל הלימודים שלילי יותר, ופעמים רבות הם מתחרים ביניהם על מי מצליח יותר וגם על מי מפריע יותר [7].

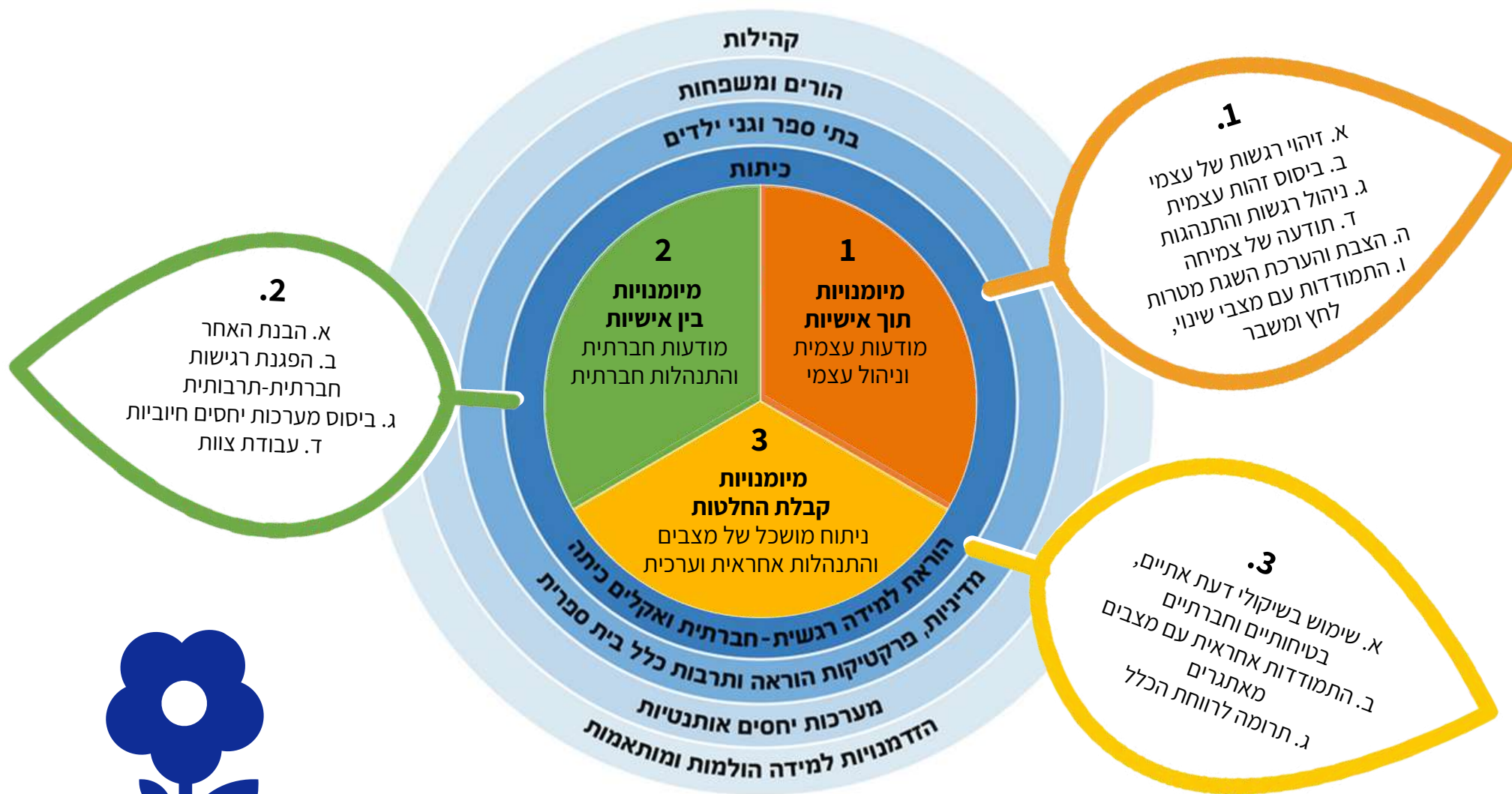
כמו כן, תלמידים בנים נוטים לדכא ולהכחיש שיח שעשוי לזהות אותם כפגיעים, ולעיתים קרובות מתבטאים בדרכים אלטרנטיביות, הכוללות תגובות פיזיות ותוקפנות [7]. נוסף על כך, עולה כי אחוזי הנשירה של בנים ממסגרות חינוכיות הינם גבוהים יותר מאשר של בנות [8].

לכן, בביצוע הפעולות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות, חשוב לתת את הדעת להטיות מגדריות אפשריות. תוך כך, חשוב לייצר באופן מודע אפשרויות, הן לתלמידים והן לתלמידות, לאתגר את החסמים המגדריים המעצבים את התפיסות העצמיות, ואת תהליך הצבת המטרות וההתפתחות שלהם. כך למשל, מומלץ לזמן הזדמנויות לבנים לפתח שפה רגשית עשירה, לשיים רגשות מגוונים ולבקש עזרה. את הבנות, מומלץ לעודד להציב לעצמן יעדים שאפתניים, להעז לאתגר את עצמן, להיכשל ולהמשיך לנסות, ולוודא כי הן מצליחות לפתח ביטחון עצמי ביכולות שלהן.

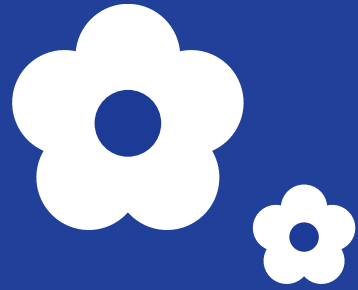
- [1] גור-זיו, ח. (2013). פדגוגיה ביקורתית פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. תל אביב: מכון מופת.
- [2] קוש זוהר, ט. (2017). עדיין זורקת כמו ילדה. בתוך: ט. קוש זוהר, ו - ד. חרובי (עורכות), פורצות גדרות: חינוך ומגדר בשדות שיח מגוונים. תל אביב: גמא והקיבוץ המאוחד.
- [3] איילון, ח. בלס, נ. פניגר, י. ושביט, י. (2019). אי שוויון בחינוך: ממחקר למדיניות. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.
- [4] פולק, א., סיגל, ע. ו - לפסטיין, א. (עורכים). (2015). פדגוגיה בישראל: פעילות ושיח בכיתות הלימוד. באר שבע: המעבדה לחקר הפדגוגיה, המחלקה לחינוך, אוניברסיטת בן גוריון.
- [5] אורנר, א. (2020). רבגוניות התלמידים/ות, הוראה דיפרנציאלית והזדמנויות ללמידה: שפה והשתתפות בכיתת יסוד בישראל. עבודה לשם קבלת התואר; מוסמך למדעי הרוח בתוכנית לחינוך רב לשוני. אוניברסיטת תל-אביב.
- [6] OECD, (2015), The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude Behaviour, [6] Confidence, PISA. OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264229945-en>
- [7] שוורץ, י. (2013). נערים, מגדר וחינוך - ממשבר לפתרון: המעבר הנדרש מחינוך משמר מגדר לחינוך מגיב למגדר (GRP-Gender Responsive Pedagogy), היחידה לשוויון בין המינים, משרד החינוך.
- [8] הלמ"ס-הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. (2019). חינוך והשכלה בישראל.

המסגרת המושגית של למידה רגשית-חברתית בתל אביב-יפו

13 המיומנויות

ראו הסבר על כל מיומנות באמצעות ה-QR בעמוד השער

כיתות א-ג

גיל 6-9

.1
מיומנויות תוך אישיות -
מודעות עצמית וניהול עצמי

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של מיומנויות תוך אישיות בבית ספר יסודי (גיל 6-9)

1.ב. ביסוס זהות עצמית
(מאפיינים אישיים, תחומי עניין, חוזקות וחולשות)

- מתאר תחומי עניין שונים ומה אוהב לעשות
- מתאר מה לא אוהב או גורם לו לתחושות לא נעימות
- מזהה לפחות חוזקה אחת ולפחות חולשה אחת שניתן לשפר בעצמה

1.א. זיהוי רגשות של עצמי

- מזהה מגוון רגשות עצמיים (כולל: אכזבה, קינאה, תסכול, התרגשות וכדו')
- מצליחה לעיתים לתאר את הגורמים לרגשותיה (מה עורר אותם)
- מצליח לעיתים להסביר את הקשר בין רגשותיו להתנהגותו

1.ג. ניהול רגשות והתנהגות:
(וויסות עצמי-הבעת רגשות מותאמת, הרגעה עצמית והפגנת שליטה עצמית מאוזנת, ביטחון עצמי ואחריות אישית)

- רוב הזמן מצליחה להביע את רגשותיה באופן מותאם להקשר
- מצליח לעיתים קרובות להירגע מרגשות סוערים באופן עצמאי או בתמיכה של אחר
- פועלת על פי כללי התנהגות מקובלים בכיתה ובביה"ס
- מביע את עצמו (רעיונות, דעות ורצונות) בקבוצה מוכרת
- אומרת מה לא נעים לה או לא מקובל עליה.
- נענה להנחיות לתיקון התנהגותו במקרה של הפרת כללי התנהגות או פגיעה

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של מיומנויות תוך אישיות בבית ספר יסודי (גיל 9-6)

ה.1 הצבת והערכת השגת מטרות

- מציין דוגמה למטרה אישית או אקדמית שמציב לעצמו
- מעריכה את מידת ההצלחה של קידום המטרה ומה תרם להשגתה

ד.1 תודעה של צמיחה Growth Mindset (מסוגלות עצמית-פתיחות ונכונות להתנסות, וניהול הלמידה- יוזמה וארגון חומר, ניהול זמן והתמדה)

- מתייחס בפתיחות, סקרנות ועניין למשימות למידה
- מתמידה במשימות לימודיות מתמשכות
- מזהה מה יכול לעזור לו להצליח במשימות לימודיות

ו.1 התמודדות עם מצבי שינוי, לחץ ומשבר (גמישות והסתגלות לשינוי, שימוש יעיל בעזרה חיצונית וחוסן)

- מתארגנת באופן יעיל במעברים בין שיעורים ופעילויות
- משתתף בדיון (באופן מילולי או בהקשבה) לגבי דרכים להתמודדות עם מצבים עמומים ולא ודאיים
- מזהה מצבים בהם היא נזקקת לעזרה, ופונה לעזרה של דמויות במשפחה או בביה"ס.
- מצליח להתאושש ממצוקה אישית או מפגיעה חברתית באמצעות תמיכה חיצונית או באופן עצמאי

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מיומנויות תוך אישיות בגיל 6-9

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

1.ב.
ביסוס זהות עצמית
(מאפיינים אישיים, תחומי עניין, חוזקות וחולשות)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מודעות למאפיינים אישיים ותחומי עניין בגיל 6-9

- לעודד יצירת ספרון/סרטון אישי בו כל תלמידה מתארת את עצמה (מאפיינים גופניים, תכונות ותחומי עניין).
- להזמין את הילדים לשתף בתחביב או תחום עניין מיוחד.
- לאפשר הזדמנות לגילוי ושיתוף הדדי של תכונות ותחומי עניין.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מודעות לחוזקות וחולשות בגיל 6-9

- להסביר מהן חוזקות התנהגותיות-הגדרתן כתכונות חיוביות שאדם ניחן בהן או מפתח אותן (כגון: התמדה, יצירתיות, סלחנות, יושר וכדו') והבחנה בין תכונות חיוביות (כגון: מראה או גובה).
- להשתמש ב'גלגל חוזקות' או אמצעים מוחשיים אחרים על מנת לאפשר לתלמידים להציג את החוזקות שלהם.
- לאפשר לתלמידות לזהות חוזקות התנהגותיות של הדמויות בספרות או סרטי ילדים.
- לנתח בזוגות ובקבוצות מצבים יומיומיים מחיי התלמידים, ולעודדם לזהות חוזקות התנהגותיות שבאו לידי ביטוי בהם.

1.א.
זיהוי רגשות של עצמי

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום זיהוי רגשות של עצמי בגיל 6-9

- להרחיב את אוצר המילים הרגשי של הילדים. לדוגמה: להציג מאגר של תמונות של רגשות שונים ולעודד שיח עליהם, לעודד את התלמידים לומר איזה רגש הם מרגישים בזמנים שונים וכדו'.
- להשתמש בספרות ילדים ולקיים דיון לגבי הרגשות של הדמויות ביצירות שונות ו/או להביע רגשות אלה באמצעים אומנותיים שונים.
- להציע לתלמידות לתאר את רגשותיהן במילים לגבי גירויים שונים (כגון: יצירות אומנותיות ומוסיקליות שונות, צבעים שונים, מזג אוויר, תחומי לימוד שונים וכדו').
- ליצור עם התלמידים יומן רגשות, תוך כתיבת/ציור אירועים שונים שקרו במהלך שבוע ואילו רגשות התעוררו עקב זאת.
- לאפשר לתלמידות לבטא את רגשותיהן בזמן אמת וכניתוח לאחר האירוע ודיון ברגשות אלה.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

1.ג.

ניהול רגשות והתנהגות:

(וויסות עצמי-הבעת רגשות מותאמת, הרגעה עצמית והפגנת שליטה עצמית מאוזנת, ביטחון עצמי ואחריות אישית)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ביטחון עצמי בגיל 6-9

- ליצור הזדמנויות להבעה עצמית בכיתה (פרזנטציה אישית, איפשר בחירה בפעילויות שונות וכדו') ולעודד הבעת רעיונות/דעות על ידי כל התלמידים.
- לאפשר זיהוי של מצבי פגיעה (השפלה חברתית או פגיעה גופנית) ביצירות ספרותיות ולקיים דיון בזכות למוגנות.
- לקיים דיון לגבי דרכים שונות להגנה עצמית מפני פגיעה (דיווח לדמויות חינוכיות, עזיבת מקום או חברה שבה עלולים להיפגע וכדו').
- לנתח התנהגויות שונות (חיוביות ושליליות) של דמויות מהספרות והשפעתן על אחרים.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום וויסות עצמי בגיל 6-9

- לקיים דיון לגבי האופן בו דמויות בספרות או סרטי ילדים התמודדו עם רגשות לא נעימים.
- ליצור עם התלמידים מאגר של דרכים להרגעה עצמית (כולל עידוד הילדים לשאול קרובי משפחה ודמויות בביה"ס מה עוזר להן להירגע).
- לעודד את התלמידות ליצור קופסת רוגע אישית שבה חפצים או כרטיסיות עם צילומים של דברים שעוזרים להירגע (לדוגמה: צילום של דמות מהמשפחה, או של התלמידה מבצעת נשימה עמוקה וכדו').
- לקיים דיון על חשיבות קיומם של כללים בחברה.
- לגבש באופן משותף כללי התנהגות לטובת התלמידים בכיתה ובביה"ס.
- להסביר את ההבדל בין 'תגובה חמה' - שמתעוררת באופן מידי בלי מחשבה ובחירה, לעומת 'תגובה קרה' שבאה לאחר עצירה רגע לנשימה עמוקה המאפשרת בחירה בתגובה המתאימה.
- להציע לתלמידות לנהל יומן ניהול תגובה: תיעוד של מצבים שעוררו רגשות סוערים ודרכי התגובה.
- לחזק באופן מילולי ומוחשי תגובות לא פוגעניות (לדוגמה: לאפשר מילוי תפקיד נחשק, פעילות מהנה וכדו').

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ניהול הלמידה בגיל 6-9

- לחלק משימות לשלבים ולהסביר באופן מפורט על כל שלב.
- לעודד חשיבה על גורמים שיכלו לעזור להצליח במשימות לימודיות.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מסוגלות עצמית בגיל 6-9

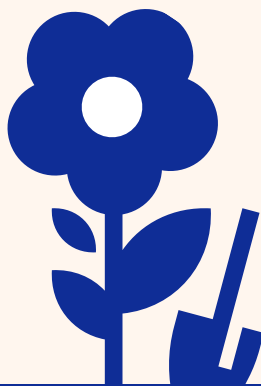
- לשלב נושאי למידה ממגוון תחומים (לדוגמה: מתחום המדעים, שפה, מוסיקה ואומנות) ולזמן פעילויות שמעודדות חקר וגילוי.
- לעודד בחירה אישית בתחומים ובפעילויות למידה.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום הצבת והערכת השגת מטרות בגיל 6-9

- להסביר מהי מטרה ברת השגה ומדידה ולסייע לתלמידות לבחור מטרה לימודית ו/או אישית אחת קרובה (עד שבוע).
- לסייע לתלמידים להגדיר שלבים מדידים וברי ביצוע דרכי מעקב ובקרה להשגת מטרה.
- לעודד שיתוף במטרה שהוגדרה ובשלבים להשגתה.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום חוסן בגיל 6-9

- לנתח עם התלמידות את האופן בו דמויות (מספרות ילדים או מתיאור סיטואציות על ידי התלמידות עצמן) הצליחו להתגבר ולהתאושש ממצבי מצוקה.
- לשתף במצבי מצוקה שהמורה או התלמידים חוו וכיצד התמודדו איתם (פנייה לעזרה, נשימה עמוקה וכדו').
- לסייע בתרגול הרגעה עצמית בדרכים שונות (נשימה מודעת, שתיית מים וכדו').
- לשקף קושי רגשי, תוך תגובה אמפתית והצעת עזרה (לדוגמה: נעלבת כשלא בחרו אותך למשחק, זה באמת יכול להעליב. רוצה שנקבע זמן לחשוב איך לעזור לך להרגיש יותר טוב בכיתה? וכדו').
- לאחר ההירגעות מאירוע סוער מבחינה רגשית-מומלץ לשקף הן את הקושי והן את תהליך ההירגעות. לדוגמה: היה לך קשה כשהפסדת היום במשחק וצעקת על הילדים, ואז נשמת עמוק ולאט לאט נרגעת.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום גמישות והסתגלות לשינוי בגיל 6-9

- להציג את סדר היום באופן מוחשי (לוח, תמונות וכדו').
- לעודד את התלמידים לחשוב מהם הדברים הנדרשים לכל שיעור/פעילות ולתרגל את ההתארגנות לכך.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום שימוש יעיל בעזרה חיצונית בגיל 6-9

- להציג את הדמויות בבית הספר, תפקידיהן והאפשרויות בהן ניתן להיעזר בהן.
- ליצור מאגר של מצבי קושי ודמויות שניתן להיעזר בהן במשפחה ובבית הספר.

.2
מיומנויות בין-אישיות -
מודעות חברתית והתנהלות חברתית

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של מיומנויות בין אישיות בבית ספר יסודי (גיל 6-9)

2.א. הבנת נקודת המבט של הזולת (הבנת האחר וביטוי אמפתיה)

- מבין שאחרים עשויים להרגיש אחרת ממנו לגבי אותו אירוע או מצב מסוים
- מצליחה להסביר את רגשות האחר (הרגש והסיבה לכך)
- מציע עזרה במידת הצורך

2.ב. רגישות תרבותית-חברתית

- מתארת את המשותף בין אנשים מתרבויות וחברות שונות וממגדר שונה
- מפגין רגישות לצרכי האחר (שימת לב למגבלה או קושי והתגמשות על מנת לסייע בכך)
- נמנעת מהתייחסות פוגענית כלפי אחרים

2.ג. ביסוס מערכות יחסים חיוביות (פיתוח קשר, ניהול תקשורת מיטבית וניהול קונפליקטים)

- מקבל ומוקיר עזרה
- מצטרפת באופן ראוי ולא פוגעני למשחק או פעילות מפגין יושר והוגנות במשחק או בפעילות קבוצתית ומתמיד גם אם מפסיד בה
- מקשיבה לדברי האחר ומתייחסת אליהם בנימוס
- מצליח חלק מהזמן לנהל קונפליקט באופן מיטבי (להקשיב ולהציע פתרונות, להסכים להגיע לפשרה וכדו')

2.ד. עבודת צוות

- מביעה דעה באופן מכבד בפעילות קבוצתית
- מתנסה ברעיונות של אחרים

**המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות
לקידום מיומנויות בין אישיות בגיל 6-9**

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום רגישות תרבותית-חברתית בגיל 6-9

- להתייחס באופן טבעי למגוון סוגים של משפחות ותרבויות של תלמידים ותלמידות במסגרת החינוכית (לדוגמה, הכללת סיפורים על משפחות חד מיניות וחד הוריות וכדו').
- לייצג את הרקע המשפחתי והתרבותי של כל התלמידים במסגרת החינוכית, תוך ייצוג השפות וסוגי משפחות שלהם בברכה בשירים, משחקים וכדו'.
- להזמין את המשפחות של התלמידים להיות שותפות בפעילויות וליצור אינטראקציות חברתיות, תוך ביטוי אותנטי של תרבותן.
- להשתמש בסרטים או יצירות ספרותיות על ילדים וילדות ממקומות שונים בעולם ולקיים דיון לגבי הדמיון וההבדלים ביניהם.
- לזמן פעילויות ומשחקים המעודדים עזרה והתחשבות הדדית.

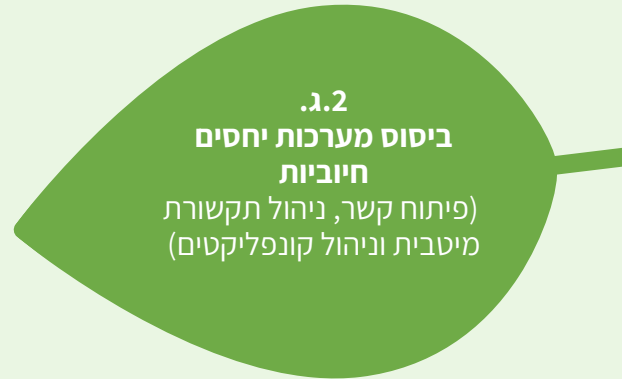
המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום הבנת האחר בגיל 6-9

- להסב את תשומת הלב של התלמידים לאחרים במצוקה, תוך הפנית שאלה כיצד ניתן לעזור.
- לקדם ניתוח של רגשות של דמויות שונות ביצירות ספרותיות, סרטים או אירועים שונים.
- להזמין את התלמידות לשותף ברגשות לגבי אירועים שונים.
- לזמן משחק תפקידים לביטוי רגשות של אחרים. לדוגמה: להמחזי צדדים שונים בקונפליקט מחיי הילדים או מסיפור.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ביטוי אמפתי בגיל 6-9

- להדגים התייחסות אמפתית ומתחשבת (לשאול שאלות לגבי רגשות של אחרים ולהציע עזרה במידת הצורך).
- להוקיר הבעת האמפתיה של התלמידות כלפי אחרים. לדוגמה לומר: בחרת להתנהג באופן מאד מתחשב/רגיש וכדו'.
- להדגים טיפול זהיר ומתחשב בעלי חיים וצמחים (בדיקה אם יש מספיק מים ומילוי לפי צורך, ליטוף עדין וכדו').
- ליצור סדירויות של הבעת אכפתיות ודאגה לחבר (כגון: שיחת טלפון בזמן קבוע לתלמיד שנעדר בשל מחלה, להקצות זמן לשיקוף מחוות חברתיות שניצפו היום וכדו').

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ניהול קונפליקטים בגיל 6-9

- להדגים (מודלינג) של ניהול מיטבי של קונפליקט: שיקוף הכוונות של שני הצדדים (לדוגמה: את רצית לשחק במתקן הזה וגם את רצית) ולעודד חשיבה על פתרון (לדוגמה: מה אפשר לעשות כדי לפתור את זה בדרך הוגנת?)

-לזמן משחק תפקידים לתרגול ניהול קונפליקט באופן המאפשר לשני הצדדים לבטא את עצמם ביעילות וכבוד.

- להקפיד על שייכות הילד לקבוצה ולהימנע מהדרתו מקבוצת הילדים גם במידה ופגע, תוך התייחסות מילולית ואמפתית לקושי הרגשי/התנהגותי/חברתי שהובע.
לדוגמה: במקרה של אלימות חשוב להתייחס בקור רוח ובנינוחות. לגלות אמפתיה כלפי הילד שנפגע (ניחום, ושיקוף העלבון והכאב) ולומר בחום ובענייניות לילד שהתנהג באופן פוגעני: אני שומרת עליך ועוזרת לך לא לפגוע באף אחד. אני שומרת גם שאף אחד לא יפגע בך.

- לקיים דיון על פתרון בעיות באופן חברי ביצירות ספרותיות ובסיטואציות מחיי הילדים.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום פיתוח קשר וניהול תקשורת בגיל 6-9

- ליצור קשר רצוף וחיובי עם כל תלמיד (יצירת קשר עין, חיוך, ברכה מפורשת בשמו והבעת שמחה לקראתו).

- לייחד זמן לחשיבה על דמויות שעזרו לתלמידה בשבוע האחרון או התייחסו באופן חברי, ולעודד הבעת הוקרה והערכה כלפיהן.

- לנתח צורות שונות של הצטרפות למשחק או פעילות ולקיים דיון בדרכים יעילות וחיוביות לכך.

- לתרגל הצטרפות חיובית לקבוצת פעילות או משחק (התבוננות והקדשת זמן להבנת הסיטואציה החברתית, בקשה מנומסת, שפת גוף חיובית, הצעת תפקיד שיוסיף למשחק/פעילות וכדו').

- לבצע משחק תפקידים של דילמות לגבי הוגנות ויושר (לדוגמה: האפשרות לרמות במשחק ולנצח או לשחק ביושר ולהפסיד).

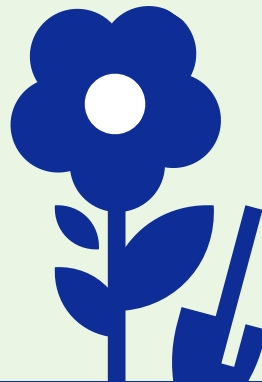
- לקיים דיון במאפיינים של חברות טובה ביצירות ספרותיות ובסיטואציות מחיי הילדים.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

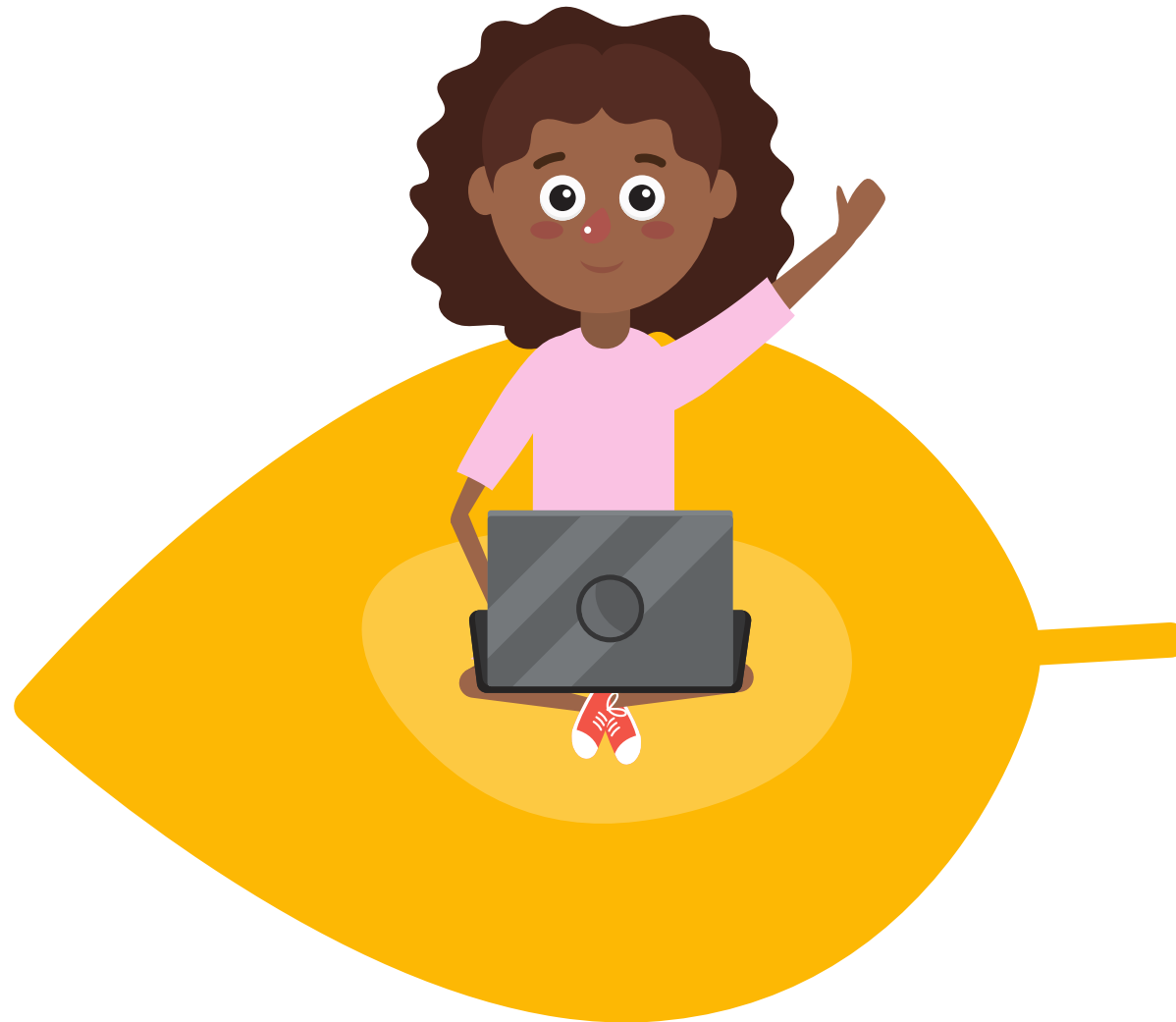

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום עבודת צוות בגיל 6-9

- ליצור פעילויות לגיבוש וביסוס אמון בין התלמידים.
- ליצור הזדמנויות לפעילות קבוצתית, תוך אפשרות לכל תלמידה להתבטא.
- לעודד התנסות בתפקידים שונים בקבוצה (מנחה, שומר זמן, צופה, כתב וכדו') וברעיונות שונים בה.
- לעודד את התלמידות לבצע רפלקציה על תהליך העבודה בקבוצה ולא רק על התוצר.

.3
מיומנויות קבלת החלטות -
ניתוח מושכל של מצבים והתנהלות אחראית וערכית

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של קבלת החלטות בבית ספר יסודי (גיל 6-9)

3.ב. התמודדות אחראית עם מצבים מאתגרים

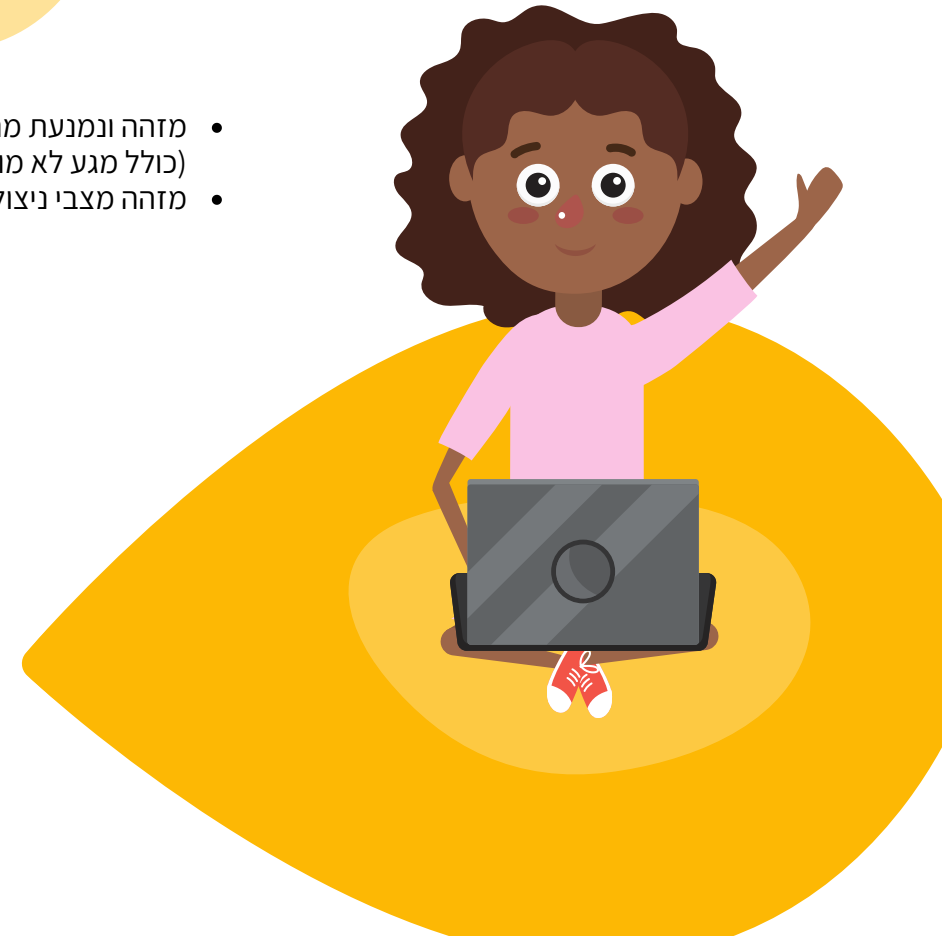
- מזהה אתגרים וקשיים במשימות שונות ומה יכול לעזור לו להתגבר
- מצליחה לזהות מספר אפשרויות תגובה למצב מסוים

3.א. שימוש בשיקולי דעת אתיים, בטיחותיים וחברתיים

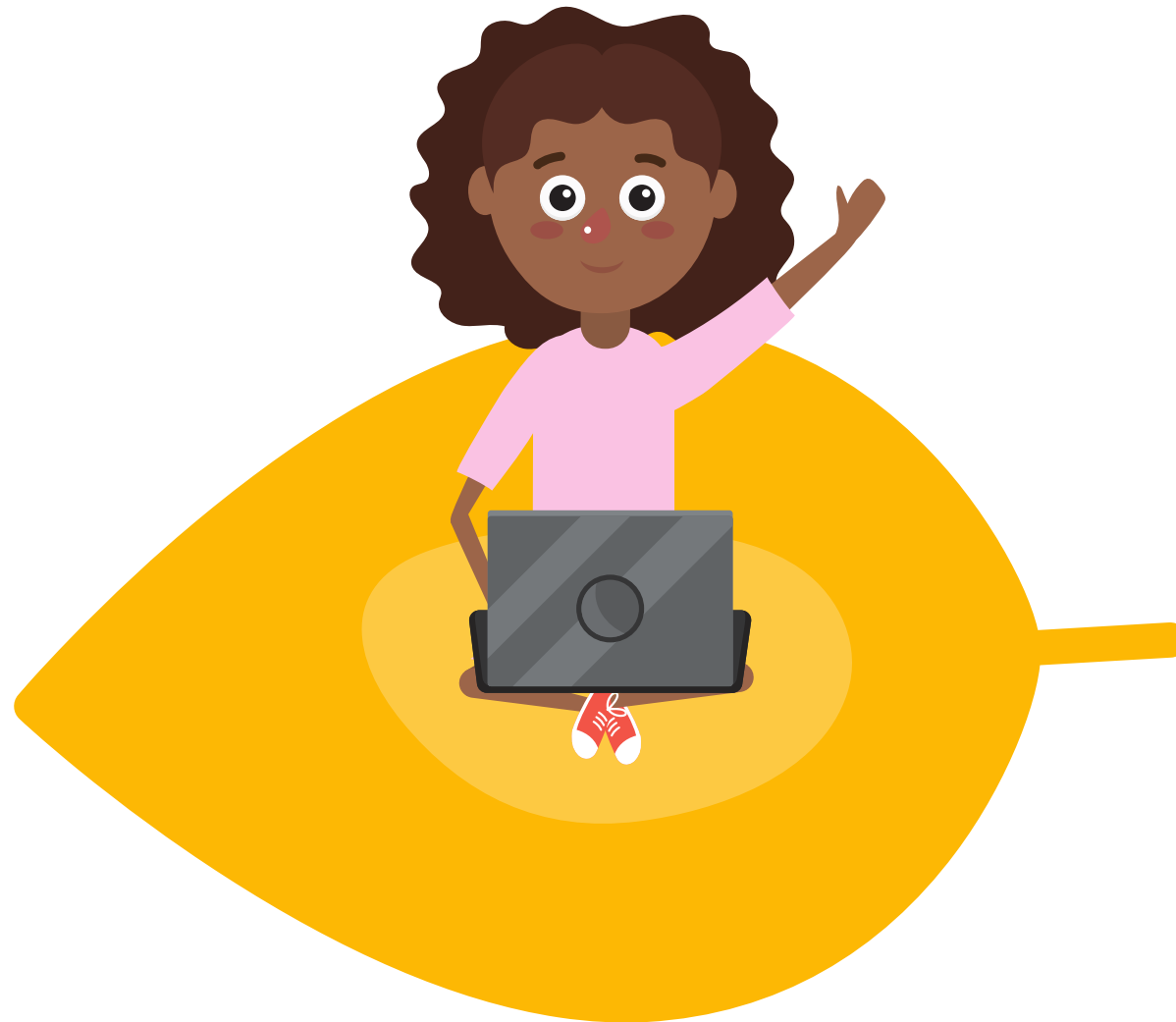
- מזהה ונמנעת מהתנהגות מסוכנת או פוגענית (כולל מגע לא מותאם)
- מזהה מצבי ניצול ומכיר דרכים להישמר מפניהם

3.ג. תרומה לרווחת הכלל

- מתנדב למשימות לרווחת הכיתה (וועדות, ניקיון, עזרה בלימודים וכדו') או נענה להזמנה להשתתף בהן

**המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות
לקידום מיומנויות קבלת החלטות בגיל 6-9**

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

3.ב.
התמודדות אחראית
עם מצבים מאתגרים
(חברתיים ואקדמיים)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום התמודדות אחראית עם מצבים מאתגרים בגיל 6-9

- לזמן פעילות יצירתית של בחירה בסיומים של סיפורים שונים (לדוגמה לתת התחלות של תיאורי אירועים ולהציע לתלמידות להציע סוף לסיפור, ולדון באפשרויות השונות שהציעו).
- לאפשר לתלמידים לזהות את הקשיים שלהם במצבים לימודיים וחברתיים שונים ולשוחח איתם על כך.
- ליצור עם התלמידות מאגר של פתרונות ומענים לאתגרים לימודיים וחברתיים שונים ולדון ביתרונות והחסרונות שלהם.

3.א.
שימוש בשיקולי דעת
אתיים, בטיחותיים
וחברתיים בקבלת
החלטות

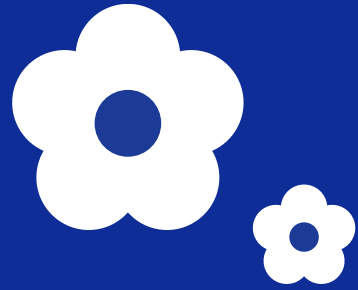
המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום שימוש בשיקולי דעת אתיים, בטיחותיים וחברתיים בגיל 6-9

- להדגים התנהגות מכבדת כלפי אנשים, בעלי חיים/צמחים והסביבה (לדוגמה: סגנון דיבור מכבד, טיפול מסור בבעלי חיים, מחזור ושימוש מבוקר בחומרים שונים וכדו').
- לעודד זיהוי של התנהגויות שעשויות להיות מסוכנות או פוגעניות ביצירות ספרותיות או בסיטואציות מחיי התלמידים ולקיים דיון לגבי התנהגויות אלה (מדוע הן מסוכנות וכדו').
- לקיים דיון בחשיבות השמירה על כללי בכיתה ובית הספר ובהשלכות של הפרתם (פגיעה בגוף, במרחב האישי, ברכוש או בסדר וארגון וכדו').

3.ג.
תרומה לרווחת הכלל
(לאווירה חיובית ורווחה של כלל הילדים והצוות ואחרים בקהילה)

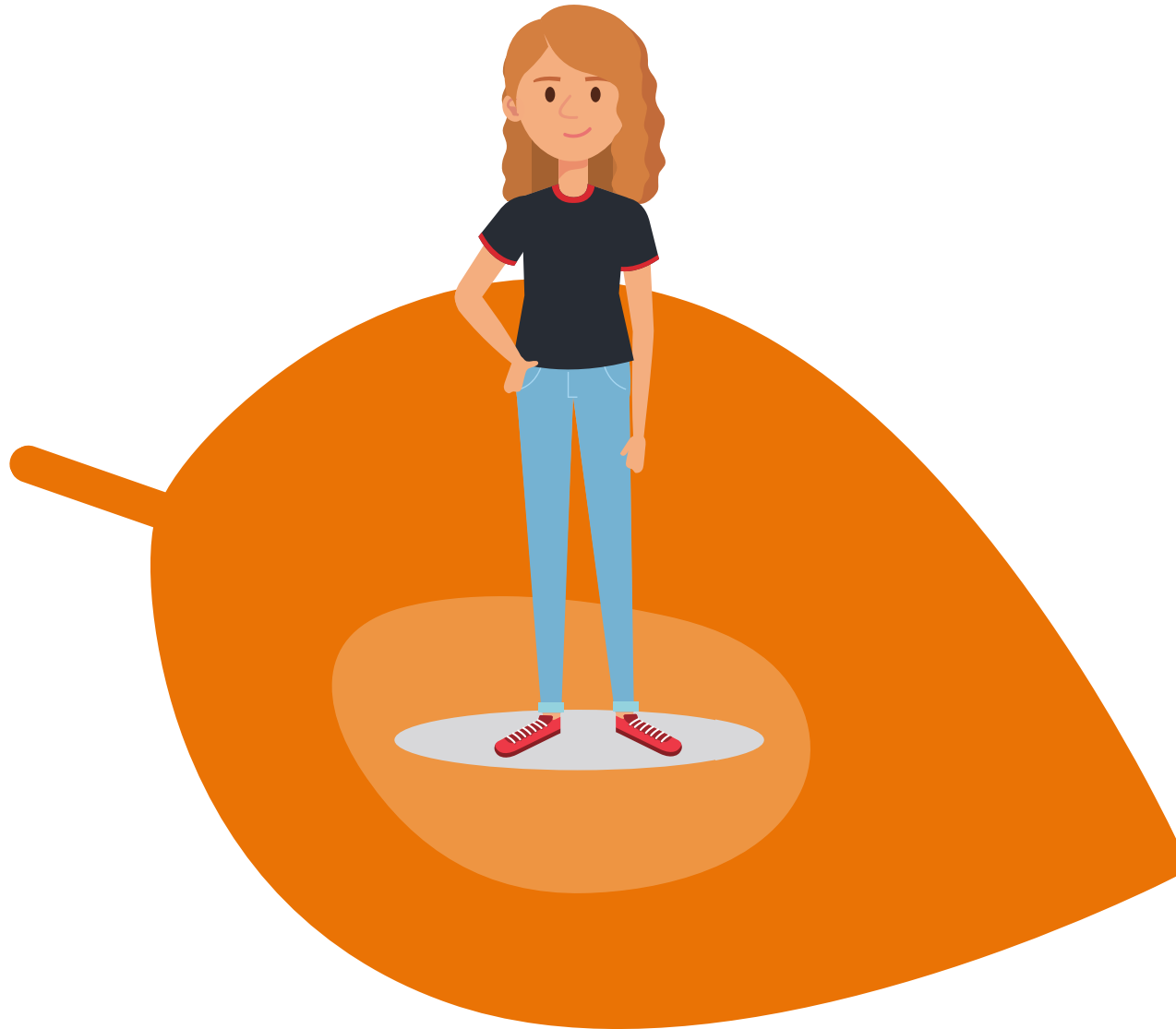
המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום תרומה לרווחת הכלל בגיל 6-9

- לעודד את התלמידים לבצע תפקידים שונים בכיתה ולקיים דיון לגבי התרומה שלהם.

כיתות ד-ו גיל 9-12

.1
מיומנויות תוך אישיות -
מודעות עצמית וניהול עצמי

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של מיומנויות תוך אישיות בבית ספר יסודי (גיל 9-12)

1.ב. ביסוס זהות עצמית
(מאפיינים אישיים,
תחומי עניין, חוזקות
וחולשות)

- מתאר תחומי עניין אישיים ומה תרם להתפתחותם (ידע, דמות השראה וכדו')
- מתארת מה לא אוהבת ואת הגורמים לכך
- מזהה מספר חוזקות של עצמו ומספר חולשות שניתן לשפר

1.א. זיהוי רגשות של עצמי

- מבחינה בין רגשות שונים בסיטואציות שונות וערה לכך שניתן להרגיש מספר רגשות בו זמנית (אפילו סותרים)
- מצליח רוב הזמן לתאר את הגורמים לרגשותיו (מה עורר אותם)
- מצליחה לעיתים להסביר את הקשר בין רגשות ותחושות גוף לבין התנהגותה

1.ג. ניהול רגשות והתנהגות:
וויסות עצמי (היכולת להביע ולנהל רגשות באופן מותאם ולהפגין איפוק ושליטה עצמית מאוזנת), ביטחון עצמי ואחריות אישית.

- מביעה את רגשותיה באופן מותאם בהקשרים שונים
- מצליח רוב הזמן לבחור את הדרך המתאימה עבורו להירגע מרגשות סוערים
- מפגינה יכולת איפוק ודחיית סיפוק מידי כדי להשיג מטרה קונקרטית
- מביע את עצמו באופן בטוח בקבוצה מוכרת ולא מוכרת (כגון וועדות בין ספריות וכדו')
- מפגינה יכולת להתנגד לפגיעה בה (מדווחת, עוזבב את המקום וכדו')
- פועל לתיקון התנהגותו במידה ופגע באדם, בעל חיים או רכוש

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של מיומנויות תוך אישיות בבית ספר יסודי (גיל 9-12)

1.1
התמודדות עם מצבי שינוי, לחץ ומשבר
(גמישות והסתגלות לשינוי, שימוש יעיל בעזרה חיצונית וחוסן)

- מסתגל לשינויים בלתי צפויים במערכת או שינויים אחרים בביה"ס
- מצליחה חלק מהזמן להתמודד עם מצבים עמומים או לא ודאיים
- מזהה דמויות בסביבה הקרובה העשויות לעזור במצבי לחץ או חירום ודרכי פניה אליהן
- מזהה גורמי לחץ ומציין טכניקות יעילות להתמודדות עם מצבי לחץ

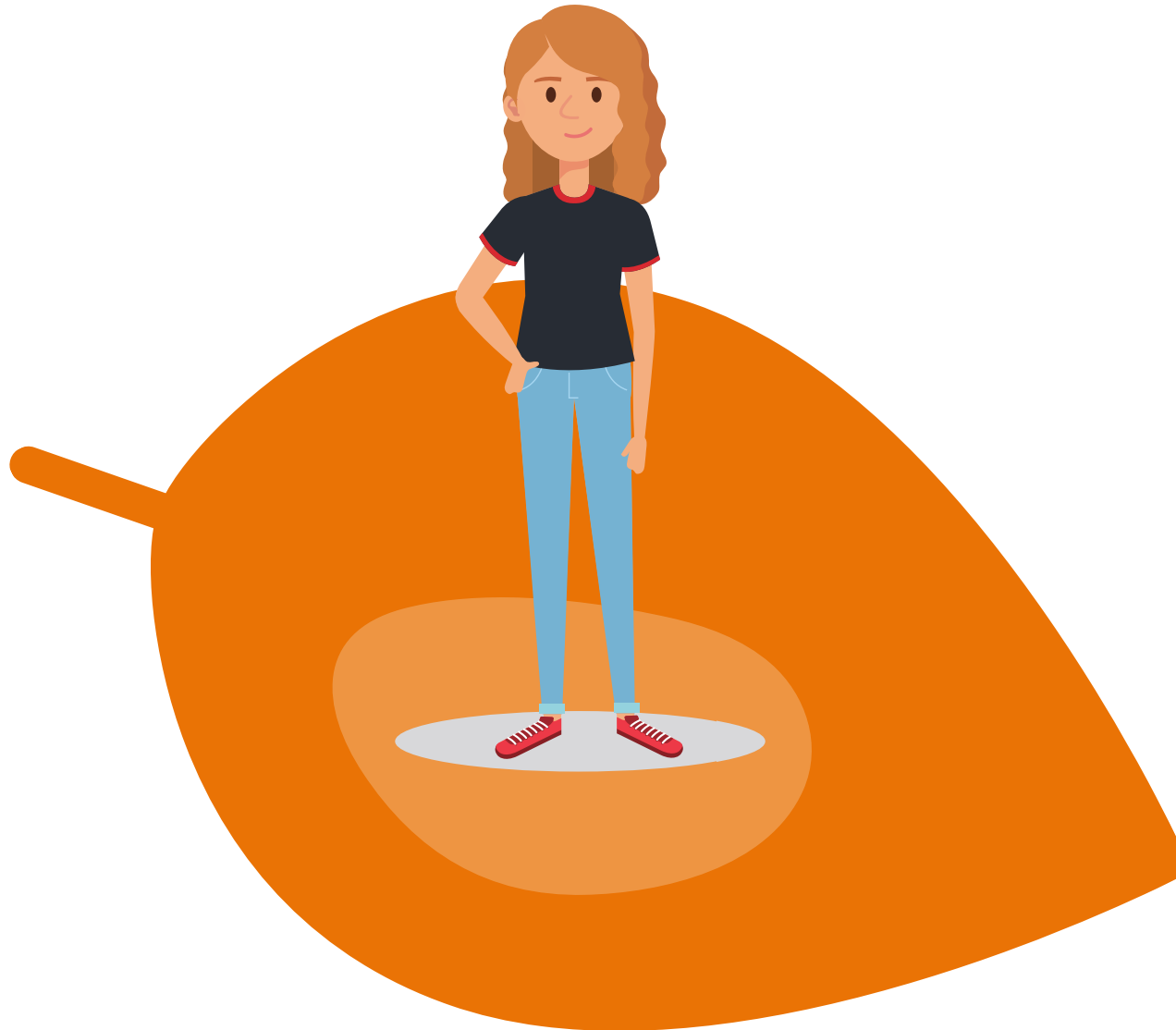
1.1
תודעה של צמיחה
(מסוגלות עצמית-פתיחות ונכונות להתנסות וניהול הלמידה- יוזמה וארגון חומר, ניהול זמן והתמדה)

- מתייחס באופן חיובי למשימות לימודיות חדשות ומוכן להשקיע בהן מאמץ
- מזהה גורמים התורמים ללמידה או מעכבים אותה
- מתארת כיצד יכולה לשפר ביצועים שונים

1.1
הצבת והערכת השגת מטרות אישיות, אקדמיות וחברתיות

- מגדירה 2-3 מטרות אישיות ולימודיות לטווח קרוב ורחוק יותר
- מזהה מכשולים בהשגת מטרות ואפשרויות להתגבר עליהם
- מעריך את מידת ההצלחה של השגת המטרות ומתאר את הגורמים לכך

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מיומנויות תוך אישיות בגיל 9-12

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מאפיינים אישיים ותחומי עניין בגיל 9-12

- להציג שאלות לגבי תחומי עניין או העדפות של התלמידות.

- לאפשר הזדמנויות לשיתוף של התלמידים בנושאים שמעניינים אותם.

- לעודד את התלמידות לשתף מה או מי עוררו את העניין שלהן בנושאים/תחומים שונים.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום חוזקות וחולשות בגיל 9-12

- להסביר את המהות של מאפיינים התנהגותיים כתכונות שניתן לפתח, וליצור עם התלמידים מאגר של תכונות התנהגותיות כאלה (כגון: התלהבות, יצירתיות, סלחנות, הומור, מנהיגות, צניעות, הומור, טוב לב, יושר, התמדה וכדו').

- לעודד את התלמידות לזהות נשים ואנשים שהשפיע עליהן או שימשו השראה ולזהות תכונות ומאפיינים של דמויות אלה.

- להציע לתלמידות לצייר/לתאר דיוקן עצמי, תוך ציון תכונות ומאפיינים שונים שלהן.

- להשתמש ב'חקר מוקיר'-זיהוי תכונות ומאפיינים אישיים שסייעו לתלמידים להצליח בתחומים שונים.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום זיהוי רגשות של עצמי בגיל 9-12

- לשקף את הרגשות של התלמידים באופן מקבל ולא שיפוטי במצבים שונים, כולל שיום מספר רגשות באותה סיטואציה (לדוגמה: אני רואה שההשתתפות בטקס גורמת לך להרגיש גם גאווה וגם התרגשות).

- לתמלל תחושות גופניות שעשויות להתלוות לרגשות מסוימים ולעודד זיהוי שלהן, לדוגמה: כשאני מתרגשת לפני שיעור חדש הלב שלי דופק חזק, איך הגוף שלכם מגיב כשאתם מתרגשים? וכדו'.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

1.ג.

ניהול רגשות והתנהגות:

(וויסות עצמי-הבעת רגשות מותאמת, הרגעה עצמית והפגנת שליטה עצמית מאוזנת, ביטחון עצמי ואחריות אישית)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ביטחון עצמי בגיל 9-12

- לקיים דיונים כיתתיים, תוך הזמנת כל התלמידות להביע את רעיונותיהן ודעתן, ושאלת שאלות פתוחות ויצירת אווירה לא שיפוטית המדגישה תהליך.
- לאפשר לתלמידים להציג יוזמות לפעילויות שהם אוהבים.
- לזמן משחק "הטעויות המוצלחות שלי" בו כל אחד ואחת מציגים טעות שעשו.
- לעודד את התלמידות להתנסות בפעילויות מגוונות וגם (בכיתה ובביה"ס), תוך תמיכה רגשית ושיח פתוח ועל רגשותיהן בפעילויות אלה.
- להסביר את המושג 'לחץ שלילי' ולקיים דיון בדוגמאות שונות ובדרכים להתמודדות והתנגדות לו.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום אחריות אישית בגיל 9-12

- להשתמש ב 'case studies' (חקר מקרים), תוך דיון על התנהגות של דמויות שונות במציאות ובהיסטוריה ומיקוד בשאלה כיצד התנהגותן השפיעה על הסובבים אותן.
- לעודד את התלמידים לחשוב על התנהגויות שונות שלהם ועל רגשות של אחרים בעקבות זאת.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום וויסות עצמי בגיל 9-12

- לתת דוגמה אישית (מודלינג) של התמודדות עם מצבים רגשיים שונים וטכניקות הרגעה עצמית (לדוגמא: נבהלתי כשלא מצאתי את המצגת שהכנתי, אבל אמרתי לעצמי שבטח תעזרו לי ושגם בלעדיה נסתדר).
- לעודד שיתוף במצבים המעוררים רגשות לא נעימים ובדרכים שונות להתמודדות עם רגשות שונים (לדוגמא במצב של תחושת תסכול במשימה קשה ניתן להפסיק לכמה דקות ולארגן המחשבות וכדו').
- ליצור עם התלמידים מאגר אפשרויות להתמודד עם רגשות לא נעימים ותגובות במצבים מורכבים.
- לסייע לתלמידות לבחור טכניקה ותגובה מתאימות להתמודדות עם רגש לא נעים או מצב מאתגר (בזמן אמת וכניתוח לפני או אחרי אירוע סוער רגשית).
- לחזק מילולית ניסיונות לשליטה עצמית, תוך הסבר ספציפי על מה ניתן החיזוק. לדוגמא: ראיתי שלמרות שכבר כולם יצאו להפסקה, אתה התאפקת והתמדת במשימה עד שסיימת. זאת התנהגות מאד מועילה למטרה שלך.
- *לשים לב לילדים המפגינים שליטה עצמית מוגברת ולעודד אותם להרפות וליהנות מפעילויות שונות גם במחיר של עיכוב בהשגת המטרות שלהם.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

.ד.1
תודעה של צמיחה (Growth Mindset)

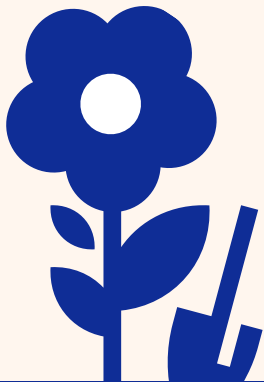
(מסוגלות עצמית-פתיחות
ונכונות להתנסות, וניהול
הלמידה- יוזמה וארגון חומר,
ניהול זמן והתמדה)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מסוגלות עצמית
בגיל 9-12

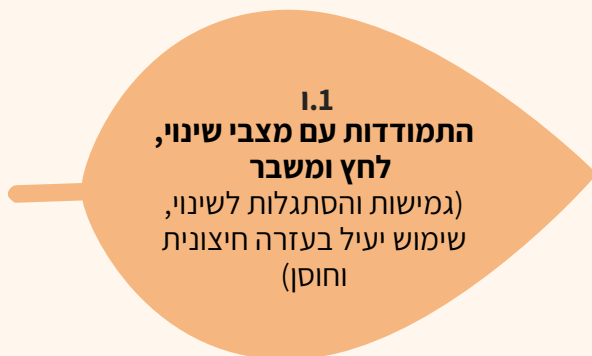
- לזמן אפשרויות חקר וגילוי של משימות או תחומים בהם תלמידות ירצו להעמיק את הלמידה.
- להמשיג למידה בהקשר של תהליך התפתחות ולא דווקא בהקשר של הישגים.
- לתת משוב ספציפי ומדויק המדגיש השקעת מאמץ בתהליך הלמידה וההתפתחות.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ניהול הלמידה
בגיל 9-12

- להציג שאלות לגבי הצלחה וקושי.
- לשקף לתלמידים דברים שהם מצליחים לעשות בזכות התמדה ותרגול.
- לאפשר הזדמנויות לחקירה עצמית (כגון הצגת שאלות בפגישה אישית או בדיון קבוצתי) של גורמים שיכולים לעזור בשיפור ביצוע והישגים.

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום גמישות והסתגלות לשינוי בגיל 9-12

- לקיים דיון על מצבי שינוי פוטנציאליים בלוח הזמנים או בתוכניות מסוימות, על הרגשות המתלווים לשינויים אלה ועל דרכים להתמודד איתם.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום שימוש יעיל בעזרה חיצונית בגיל 9-12

- ליצור הזדמנויות לשיתוף במצבי לחץ שונים, ולקיים דיון לגבי מקורות תמיכה אפשריים.

- לעודד חקירת גורמי סיוע אפשריים בביה"ס ובקהילה לגבי מצבים שונים באמצעות משחק (כגון: סימני דרך) או פרויקט אישי/קבוצתי.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום חוסן בגיל 9-12

- לקיים דיון (אישי או קבוצתי) על גורמי לחץ שונים, תוך עידוד התלמידים לזהות את הגורמים ללחץ עבורם.

- לאפשר תרגול של דרכים שונות להרגעה והתמודדות עם מצבי לחץ.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום הצבת והערכת השגת מטרות בגיל 9-12

- לסייע לתלמידים להגדיר מטרות ספציפיות.

- לסייע בפירוק משימות לשלבים מדורגים ובקביעת לוחות זמנים להשגת כל שלב.

- לאפשר לתלמידות לתאר מה ניתן להשיג בכל שלב ואת המכשולים הפוטנציאליים.

- לסייע ביצירת מחוונים אישיים להערכת השגת מטרות.

- לקיים שיח על תהליכי תכנון, ביצוע והערכה של השגת מטרות.

- לאפשר רפלקציה מה ניתן היה לעשות אחרת על מנת להשיג מטרות או הישגים טובים יותר.

.2
מיומנויות בין-אישיות -
מודעות חברתית והתנהלות חברתית

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים ההתפתחותיים של מיומנויות בין אישיות בית ספר יסודי (גיל 9-12)

2.ב. רגישות תרבותית-חברתית

- מזהה דרכים להגנה על זכויות האחר
- מזהה התנהגויות פוגעניות ונמנעת מהן
- מתנגד להתייחסות פוגענית כלפי יחידים וקבוצות (מוחה, מדווח וכדו')

2.ד. עבודת צוות

- תורם להצלחת פעילות קבוצתית (מתנסה בתפקידים שונים, תורם ומקבל רעיונות וכדו')
- מכירה בתרומת אחרים להצלחה קבוצתית

2.א. הבנת האחר

(הבנת נקודת מבט של הזולת וביטוי אמפטיה)

- מתארת שתי נקודות מבט בוויכוח שהיה לה
- מזהה כיצד מצב מסוים עשוי לגרום לאחר להרגיש
- מזהה מצוקה של אחרים בסביבה הקרובה או מרוחקת יותר כגון: בסיפור או כתבה
- מפגין אכפתיות למצוקה של אחרים (פועל להפגתה כמיטב יכולתו)

2.ג. ביסוס מערכות יחסים חיוביות

(פיתוח קשר, ניהול תקשורת מיטבית וניהול קונפליקטים)

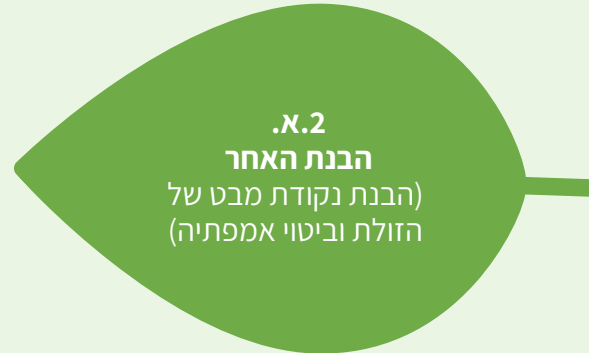
- מבחינה בין מערכות יחסים חיוביות ושליליות
- מקשיב באופן מכבד לדעות שונות
- מתחשבת בצרכי האחר ומתייחסת אליהם באופן הוגן
- מצליח חלק מהזמן להביע דעה באופן מכבד ואסרטיבי בזמן קונפליקט
- מציעה פתרונות או מקבלת פתרונות שהוצעו על מנת ליישב מחלוקת

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מיומנויות בין אישיות בגיל 9-12

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום הבנת האחר בגיל 9-12

- ליצור הזדמנויות לשיתוף ולעודד שיח על רגשות בעקבות התנהגויות ומצבים שונים (כולל שימוש ביצירות ספרותיות או מצבים מחיי התלמידים).
- לאפשר שימוש בדמיון ובאומנות לגבי תרחישים שיכולים להוביל לרגשות שונים (למשל: כתיבת סיפור/תסריט/מחזה על מקרה או מצב מסוים והזמנת יתר התלמידות לזהות אילו רגשות גיבורות היצירה חוות).
- לנתח מצבי עימות מחיי התלמידים, תוך ברור נקודות מבט שונות ורגשות שונים לגבי מצבים אלה.
- לשחק עם התלמידות משחק "רשומון"- הצגת סיפורים ידועים ומוכרים מנקודת מבט שונה לחלוטין, ולקיים דיון לגבי נקודות המבט השונות (מה נלמד מכך?).

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ביטוי אמפטיה בגיל 9-12

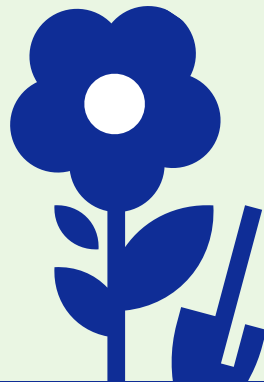
- להדגים התייחסות אמפתית ומתחשבת (התעניינות ושאלות שאילת שאלות לגבי רגשות של אחרים והצעת עזרה במידת הצורך).
- להוקיר באופן ספציפי את הבעת האמפטיה של התלמידים כלפי האחרים. לדוגמה לומר: זה היה מאד רגיש מצדך לשים לב שליניב היה קשה במשימה הזאת ולעזור לו/ בחרת להתנהג באופן מתחשב כשהחלטת לפנות את המקום שלך לאורי וכדו'.
- לקיים דיון במצבים שעלולים לפגוע, ולעודד את התלמידות לתאר פעולות למען בני אדם ובעלי חיים.
- ליצור סדיריות של הבעת אכפתיות ודאגה לחבר (כגון: זמן לשיקוף מחוות חברתיות שניצפו היום, הבאת חומר לימודי לתלמיד שנעדר וכדו').

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום רגישות תרבותית-חברתית בגיל 9-12

- לייצג את הרקע המשפחתי והתרבותי של כל התלמידים בכיתה, תוך ייצוג השפות וסוגי משפחות שלהם בברכה בשירים, משחקים וכדו'.
- להזמין את המשפחות של התלמידות והתלמידים להיות שותפות בפעילויות וליצור אינטראקציות חברתיות, תוך ביטוי אותנטי של תרבותן.
- לקיים דיון על זכויות של אנשים ובעלי חיים וכיצד ניתן לפעול על מנת לקדם זכויות אלה.
- לנתח עם התלמידות סטריאוטיפים שונים ופעולות פוגעניות על רקע זה.
- לתכנן יחד עם התלמידים פעילויות למען אחרים בכיתה ובביה"ס.

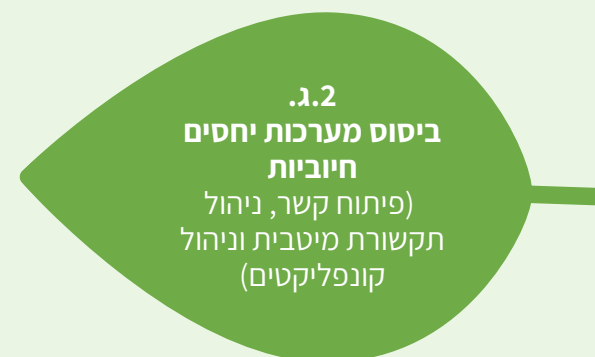

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום עבודת צוות בגיל 9-12

- לעודד את התלמידות להתנסות בתפקידים שונים בפעילות קבוצתית.
- לזמן אפשרות לרפלקציה של התלמידים על תהליך העבודה בקבוצה ולא רק על התוצר.
- ליצור הזדמנויות להכרה בתרומתן כל אחת מהמשתתפות בפעילות הקבוצתית.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום פיתוח קשר וניהול תקשורת בגיל 9-12

- ליצור קשר רצוף וחיובי עם כל תלמידה (יצירת קשר עין, חיוך, ברכה מפורשת בשמה והבעת שמחה לקראתה).
- לעודד את התלמידים לתאר בעל פה או בכתב מספר דוגמאות של התנהגות חברית כלפיהם שתרמה להרגשתם הטובה.
- לקיים דיון על מאפיינים של מערכת יחסים טובה והוגנת ביצירות ספרותיות או בתיאור סיטואציות מחיי התלמידות.
- לתרגל עם התלמידים הקשבה מכבדת.

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום ניהול קונפליקטים בגיל 9-12

- להשתמש בניחות מקרים מחיי התלמידות לגבי מחלוקות וניתוח דרכי הפעולה האפשריות, תוך הבחנה בין התנהגות תוקפנית, שעלולה לפגוע במישהו, התנהגות פסיבית שעלולה למנוע ביטוי עצמי של צרכים וקבלת מענה עליהם, והתנהגות אסרטיבית שמקדמת ביעילות את המענה לצרכים מבלי לפגוע באחר.
- לתרגל עם התלמידים הבעת דעה בצורה אסרטיבית ומכבדת, וביחנת פתרונות שונים בקונפליקט במשחק תפקידים.

.3
מיומנויות קבלת החלטות -
ניתוח מושכל של מצבים והתנהלות אחראית וערכית

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

יעדים התפתחותיים של קבלת החלטות בבית ספר יסודי (גיל 9-12)

3.ב.
התמודדות אחראית עם מצבים מאתגרים
(חברתיים ואקדמיים)

- מפגין ידע ויכולת להתמודד עם אתגרים חברתיים או לימודיים על פי שלבים (זיהוי הבעיה והרגשות המתלווים, בחינת מענים, הגדרת מכשולים, זיהוי מענים חלופיים ובחירת המענה המתאים ביותר להקשר הנתון)
- מעורבת ומתמידה במשימה לימודית או חברתית מאתגרת

3.א.
שימוש בשיקולי דעת אתיים, בטיחותיים וחברתיים בקבלת החלטות

- מזהה מצבים מסוכנים או פוגעניים אישיים וחברתיים ונמנע מהם
- מזהה לחץ חברתי שלילי ומתנגדת לו

3.ג.
תרומה לרווחת הכלל
(לאווירה חיובית ורווחה של כלל הילדים והצוות ואחרים בקהילה)

- מציין דוגמאות להתנהגות חברתית חיובית בכיתה ובבית הספר
- יוזמת או מקבלת תפקיד התורם לאווירה חיובית בכיתה או בביה"ס

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום מיומנויות קבלת החלטות בגיל 9-12

*היעדים ההתפתחותיים מנוסחים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כדי לשמור על שפה מאוזנת מגדרית, תוך כך חשוב להדגיש שכל היעדים ההתפתחותיים וההמלצות לקידום המיומנויות הרגשיות-חברתיות תקפים הן לבנים והן לבנות

3.ב.
התמודדות אחראית
עם מצבים מאתגרים
(חברתיים ואקדמיים)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום התמודדות אחראית עם מצבים מאתגרים בגיל 9-12

- לאפשר לתלמידות לזהות את הקשיים שלהן במצבים לימודיים וחברתיים שונים ולשוחח איתן על כך.
- לסייע לתלמידים לחלק את ההתמודדות עם אתגרים לימודיים וחברתיים לשלבים: הגדרת הבעיה, זיהוי הרגשות המתלווים, בחינת מענים שונים, זיהוי יתרונות וחסרונות בכל מענה ובחירת המענה המתאים.
- ליצור עם התלמידות מאגר של פתרונות ומענים אחראיים לאתגרים לימודיים וחברתיים שונים.

3.א.
שימוש בשיקולי דעת
אתיים, בטיחותיים
וחברתיים בקבלת
החלטות

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום שימוש בשיקולי דעת אתיים, בטיחותיים וחברתיים בגיל 9-12

- להדגים התנהגות מכבדת כלפי בני אדם, בעלי חיים/צמחים והסביבה (לדוגמה: סגנון דיבור מכבד, טיפול מסור בבעלי חיים, מחזור ושימוש מבוקר בחומרים שונים וכדו').
- לקיים דיון לגבי התנהגות שעלולה להיות מסוכנת או לא בטיחותית וכיצד ניתן להימנע ממנה (לדוגמה: במצבי ספורט מסוימים, במסיבות/טיולים או ברשתות חברתיות).
- לזמן משחק תפקידים וחקר מקרה של מצבים בהם מעורב לחץ חברתי ודיון לגבי ההשלכות שעשויות להיות ללחץ זה וכיצד להתנגד לכך.
- לקיים דיון לגבי כללי התנהגות וחשיבותם.

3.ג.
תרומה לרווחת הכלל
(לאווירה חיובית ורווחה של כלל הילדים והצוות ואחרים בקהילה)

המלצות לפעולות מצד הדמויות החינוכיות לקידום תרומה לרווחת הכלל בגיל 9-12

- ליצור הזדמנויות לגיבוש הקבוצה ויצירת תחושת שייכות ולכידות.
- לזמן הוקרה הדדית של פעולות חברתיות חיוביות.
- לעודד את התלמידים לתאר יוזמה של תרומה חברתית.

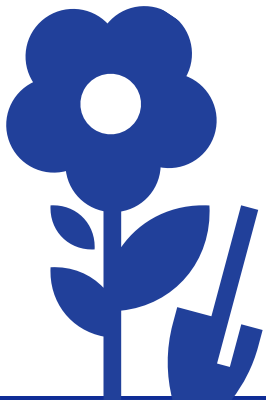
הערכה של למידה רגשית-חברתית

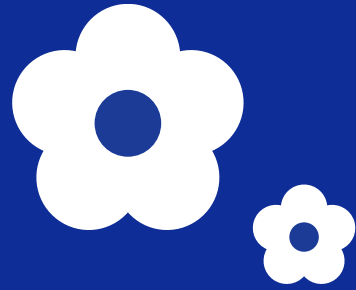
בהתאם לדעה כי מה שנמדד מקבל התייחסות ותשומת לב, יש חשיבות להערכה של התפתחות הלמידה הרגשית-חברתית של תלמידים ותלמידות ורכישת המיומנויות הרגשיות-חברתיות. כך, תיעוד של רכישת המיומנויות הרגשיות-חברתיות שם דגש על החשיבות של היבט זה בתהליך הלמידה ומעמיד תהליך זה כשווה ערך לכל היבט למידה אחר. במילים אחרות, חשוב כי משוב לגבי למידה של תלמידים ותלמידות יכול את כל היבטי הלמידה שלהם (כולל הלמידה הרגשית-חברתית) באופן שיטתי, מקיף ומהימן.

אליאס [1] מדגיש כי, הערכה של התפתחות של מיומנויות SEL עשויה לשמש הן כמדד לזיהוי של תלמידים ותלמידות בסיכון והן של אלה העשויים לשמש כמודל חיובי עבור אחרים. יתרה מכך, על פי אליאס [1] הערכה ודירוג של רכישת המיומנויות רגשיות-חברתיות מהווים הזדמנות טבעית להדגשת התנהגויות חיוביות מצופות, לדוגמה: ניסוח מיטבי יכול להדגים את ההבדל בין 'הימנעות מהתנהגות בריונית/מקטינה/משפילה' לבין 'היות התלמיד מקור לתמיכה לאחרים בכיתה ומודל להתנהגות חיובית'. כמו כן, אליאס ועמיתיו [2], מדגישים כי על תהליך ההערכה של מיומנויות אלה להיות רגיש ומותאם לסטנדרטים התפתחותיים המותאמים לגיל ולתרבות הספציפית של אוכלוסיית המסגרת החינוכית, ולשמש כבסיס לדיאלוג בין תלמידים ותלמידות, הורים וצוותים חינוכיים.

[1] Elias, M., J. (2016). How Do We Measure Social and Emotional Learning?
נדלה מהאנטרנט: <https://www.edutopia.org/blogs/how-do-we-measure-sel-maurice-elias>

[2] Elias, M. J., Ferrito, J. J., & Mocerri, D. C. (2015). The Other Side of the Report Card: Assessing Students' Social, Emotional, and Character Development. Corwin Press.

www.asel.co.il

SEL.IL בפייסבוק

SEL.IL ערוץ היוטיוב

אוניברסיטת
רייכמן
SEL.IL